
STÂNĂ

Revistă Profesională și de Cultură

**Organ al Oierilor din
întreaga țară**

*

MOTTO:

Doina e a noastră! Munților
noi le dăm viață și le mărim
farmecul ce au! Noi cunoaștem
glasul tainic al izvoarelor!
Noi ne-am înfrățit cu
bradul!

DIRECTOR:
NICOLAE MUNTEAN
INVĂȚĂTOR

*

Redacția și Administrația: Poiana-Sibiului, Jud. Sibiu

„STÂNA“

ORGAN AL OIERILOR DIN INTREAGA ȚARĂ

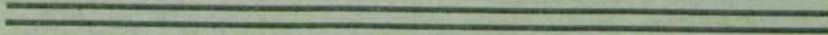
APARE IN FIECARE LUNĂ

ABONAMENTE:	
Pe un an	Lei 100
Pe 6 luni	„ 60
Exemplarul	„ 10

REDACTIA ȘI ADMINISTRAȚIA:
NICOLAE MUNTEAN
învățător
POIANA-SIBIULUI, JUD. SIBIU

CUPRINSUL:

8 Iunie. 5 ani dela Restaurație . . . „Stâna“	
Congresul oierilor	<i>Nic. Muntean</i>
Să nădăjduim	<i>Nic. Vonica</i>
Strigăt de alarmă al oierilor din Ardeal	<i>Dr. D. Ștefan</i>
Păstor	<i>Gh. Banu</i>
Laptele și derivatele lui	<i>I. Dăncilă</i>
Joc și cântec românesc	<i>Gh. Bogdan</i>
Creșterea oilor	<i>Traian Vonica</i>
Informațiuni	* * *

MOTTO :

Doina e a noastră ! Munților
noi le dăm viață și le mărim
farmecul ce au ! Noi cunoaștem
glasul tainic al izvoarelor !
Noi ne-am înfrățit cu
bradul !

8 Iunie

5 ani dela Restaurație

In ziua de 8 Iunie — scumpă zi neamului românesc — întreg poporul a îmbrăcat haină de sărbătoare și sinceră bucurie !

M. SA REGELE CAROL II.

Mic și mare, tânăr și bătrân, sărac și bogat, toți fără deosebire de profesiune și politică, au fost prezenți în sfintele lăcașuri păstrătoare de

credință și au înălțat — din inimi curate, smerite și lipsite de fățarie, — rugii fierbinți Atotputernicului Dumnezeu mulțumindu-I pentru grija ce poartă drept credinciosului său popor și L-au rugat cu umilință să apere și în viitor Țara de diferiți dușmani dinlăuntru și dinafară și să dea sănătate, putere și înțelepciune iubitului lor Rege M. Sa Carol al II-lea, să domnească în pace și fericit peste țara și poporul, care cu atâta dragoste și iubire fiiască înconjoară pe Cel, care se identifică întru toate cu năzuințele și speranțele poporului său!

Oierii țării adânc și convinși dinastici, cari nu-și fac fală din această mărturisire, nici nu o exploatează în favor propriu, au fost prezenți la Sărbătoarea Regelui și a Neamului!

Și ca cei mai vechi stăpâni ai plaiurilor și munților scumpei României au adus întregul lor devotament izvorit din sufletul lor curat — ca și apa izvorului de munte — Aceluia, care întruchi-pează în Augusta-I persoană toate aspirațiile, bucuriile și dorurile unui neam blând, harnic și supus.

Cu adevărat dinastici, oierii văd singura și sigura cheazășie a unui viitor mai strălucit și demn de sacrificiile aduse, în persoana Augustului lor Rege, care prin fapte a dat dovadă de grija ce poartă tuturor supușilor săi, tuturor factorilor de producție, între cari au mândria a se număra în primele rânduri ei!

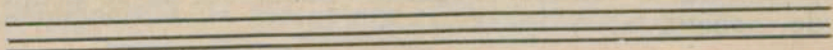
Iși dau seama, că Regele lor le asigură liniștea în țară și la hotare și progresul în toate direcțiile, deaceea se alipesc — cum le făceau strămoșii — cu atâta credință, iubire și supunere de Acela, care pășind hotărât pe căile fericirilor săi înaintași,

croiește drum sigur de nouă viață fericită scumpului său popor, pe care cu sabia dreptății în mână îl face temut și respectat în fața tuturor popoarelor lumii!

Strălucească în veci, plină de mărire Coroana României în fața tuturor noroadelor, iar Majestatea Voastră să ne trăiască sănătos și fericit, răzimându-se cu tărie pe stâlpul de granit al neamului întreg.

Acestea sunt urările oierilor țării de ziua Restaurației, 8 Iunie.

„STÂNA“.

Congresul oierilor

Nic. Muntean

În numărul trecut al revistei, în cadrul unui articol, am convocat sfatul oierilor din întreaga țară, pentru luna Noemvrie anul acesta; sfat, care se va ținea în orașul Sibiu.

Va fi prima mare adunare a oierilor din România, impusă de greutățile, cari apasă mereu și tot mai sufocător asupra acestei economii și a celor, cari se ocupă cu ea.

O mulțime de neajunsuri și foarte multe lipsuri puse pieziș în calea oieritului fac ca această veche ocupație românească să tânjască, ba chiar să regreseze.

Lipsa de organizare și solidaritate profesională, nevoia regenerării rasei, organizarea pășunilor, impozitele sugrumătoare, industrializarea produselor și valorificarea lor precum și alte multe nevoi, cer o serioasă și energică intervenție, spre a fi puse la punct atât din partea oierilor, cât și din partea Statului.

O unitate de vederi și o unitate de conducere, muncă înțeleaptă și dirijată uniform, sunt imperativele ceasului de față, pentru a asigura ziua de mâine.

Ne plângem, ne bocim întocmai ca femeile, că nu mai putem ținea oi, că nu mai e pășune, nu mai este preț ș. a., că zilele ne sunt numărate și sfârșitul se apropie.

Intreb: Cui ne plângem și dela cine așteptăm salvarea noastră?

Nimeni nu ne aude, nimeni nu ne vede, nimeni nu ne cunoaște și nimeni nu ne crede!

Când e vorba de oieri sunt aproape toți orbi, surzi și fără simțuri.

Din copiii adevărați ai țării, am rămas copiii nimănui!

Alte interese și alte nevoi se spune, că are țara și cei cari o conduc, decât să poată sta să se ocupe de ciobani.

Oieritul este pentru mulți un fleac, iar cele 8 miliarde lei ce reprezentăm în cadrul economiei naționale, este o sumă ce poate fi neglijată.

Mult dela oamenii zilei nu putem aștepta, căci nu ne cunosc, nu ne pot și nu vor să ne cunoască.

Puterea este în noi!

Să ne unim toți oierii toate puterile și să o punem în slujba intereselor ocupației ce avem.

Izvorașul liniștit de munte își urmează liniștit cursul nebăgat în seamă decât de călătorul, care-și potolește setea din apa lui răcoritoare.

Unit și mărit cu alte izvorașe reprezintă o forță, care aduce — și rău — dar mai ales foloase multe și nenumărate.

Asemănătoare este și situația oierilor.

Imprăștiati în toate părțile țării, plângându-ne soarta pela ușile tuturor autorităților și unul câte unul, rămânem nebăgați în seamă, pradă tuturor speculanților și nesăturaților, cari nu ne-au înțeles și nă ne înțeleg.

Uniți toți din toate părțile țării reprezentăm o forță culturală, socială, economică și politică.

De o așa forță se va ținea seamă! Adunarea dela toamnă este începutul organizării acestei forțe profesionale!

In acest congres vom desbata toate nevoile în legătură cu oieritul. *Hotărârile luate vor forma programul pentru realizarea căruia vom lupta toți oierii din toate unghiurile țării.*

Nu va rămânea nimic nespus, precum nu va fi nimic ascuns.

Cu sinceritatea ce ne caracterizează, cu puterea ce ne-o dă conștiința marilor fapte împlinite, convinși fiind de folosul economiei ce profesăm, ne vom descărca sufletele de amarul îngrămădit în ele și vom cere cu bărbăție să fim luați în seamă ca factori de producție cu trecut, prezent și viitor!

Vom face cunoscute Guvernului țării toate lipsurile, mizeriile și piedecile ce ni se pun în cale și vom accentua mijloacele de îndreptare și promovare a oieritului.

*In țara al cărei pământ l-am călcat în lung și lat
și pe care l-am amestecat din belșug cu sângele și tru-
purile noastre, avem dreptul la o viață mai omenească!*

*Nu vrem să rămânem în urma tuturor veneticilor,
cari ca lipitorile sug toată vlaga țării, neavând nimic
sfânt și scump în ea.*

Congresul nostru va uimi pe toți ca număr, port,
sănătate și discuții!

Cuvântul de ordine este :

*Dacă vrem s'avem progres
Să fim prezenți la congres!*

*In înțelegerea și importanța ce vom da acestei adu-
nări stă viitorul oieritului și al copiilor noștri.*

*Să fim siguri de izbânda cauzei drepte ce repre-
zentăm!*

Reuniunea oierilor din Poiana-Sibiului își ține petrecerea de
vară în ziua de Sf. Petru și Pavel (29 Iunie 1935) la care invită
a lua parte cât mai mulți oieri, în deosebi din comunele vecine.

Și-au achitat abonamentul pe anul I:

JUD. SIBIU. Comuna Jina: Ion R. Sava, inv. dir. și Iacob
Dănuleț.

Com. Poiana-Sibiului: Nicolae Bozdog Nr. 832 și Constantin
Șerb Nr. 339.

JUD. ILFOV: București: Dumitru Ghișe, șef de serviciu la
Ministerul de Industrie și Comerț. R. I. M. A.

Pe anul II:

JUD. SIBIU. Com. Jina: Ion R. Sava, inv. dir. și Iacob
Dănuleț.

Com. Mercurea: Dumitru Marcu, comerciant.

Com. Poiana-Sibiului: Ion Toma 1201, Ilie Vonica 461,
Ilie Dobrotă 136, Ion Prodan 583, Constantin Mănițiu 1078, Du-
mitru Ghișe 234, Dumitru Ghișe 425, Ilie Muntean 631, Ion Ghișe
959 și Dumitru Șerb 340.

Să nădăjduim!

Revista noastră „*Stâna*“, revista oierilor din țară în care răsună glasul lor de deșteptare la o viață nouă, — a împlinit un an de viață. E un semn bun și îmbucurător pentru toți cei ce au la inimă oierimea dela noi. E un pas hotărâtor pe drumul zilei de mâne, care nădăjduim cu toții să fie mai bună pentru țară și pentru oierit. E pasul dintâi în organizarea oierilor din țara noastră. E prima bază într'un pământ, care n'a cunoscut până acum fierul plugului.

A fost greu acest pas dintâi. Ceilalți vor fi din ce în ce mai ușori. Zilele trecute vorbiam cu d-l *Nicolae Muntean*, harnicul director al acestei reviste, și printre alte planuri frumoase în lucrul greu ce a început pentru organizarea oierilor, — mi-a vorbit despre *congresul* (adunarea) mare *al tuturor oierilor din țară* ce se va ține la toamnă în orașul *Sibiu*. Iată o idee minunată! — am zis cu bucurie. Iată cea mai bună propagandă pentru ideea organizării oieritului. Iată, numai prin astfel de congrese anuale oierimea își poate striga necazurile în auzul lumii, și poate arăta tuturor, că oieritul există și că el își are lipsurile și suferințele omorâtoare. Numai în astfel de adunări la cari ar trebui să ia parte câți mai mulți oieri, — glasurile lor unite se vor putea face ascultate acolo unde trebuie.

Și-mi mai spunea d-l Muntean, că cu ocazia congresului oierilor ce se va ține la toamnă la Sibiu, se va înființa „*Uniunea Reuniunilor de oieri din România*“. Lucrul acesta trebuie împlinit neapărat. Căci numai organizați într'o uniune, într'o frățietate puternică, oieri vor putea lucra pentru binele și propășirea lor. Ziua de mâne îi așteaptă cu greutatea noi. Unirea dă putere și curaj.

Deci să nădăjduim, că începutul făcut de d-l N. Muntean în *Poiana-Sibiului*, cu revista „*Stâna*“ va duce la bun rezultat pentru oieri. Dar, desigur, că d-l Muntean singur nu poate face cât dorește să facă. Dânsul are lipsă de sprijinul tuturor oierilor, în primul rând. De exemplu revista „*Stâna*“ trăiește numai dela abonați. Ori deocamdată sunt puține abonamente. De aceea rog și eu pe toți cititorii, să câștige fiecare măcar câte un nou abonat la revista „*Stâna*“. *Căci sprijinind tipărirea acestei reviste, sprijinesc lupta de redeşeptare și organizare a oierului dela noi.*

Nicolae Vonica.

Pe plai, la stână, în sat, unde vă întâlniți oier cu oier și aveți ocazia să discutați unul cu altul nu uitați a vorbi și a vă hotărî să luați parte cu însuflețire la congresul din Noemvrie.

Toți câți iau parte la congres — credem, că nici un oier nu lipsește — să ne facă cunoscut aceasta prin o cartă poștală, pe care s'o trimită pe adresa revistei.

Nu e nevoie ca fiecare oier să-se înștiințeze singur prin o cartă poștală, se poate face acest lucru și așa: oierii din o comună hotărâți a lua parte la congres ne comunică numărul din respectiva comună spre exemplu:

Oierii din comuna X luăm parte la congresul din Noemvrie în număr de...

Vrem să știm înainte de timp, câți o să fim prezenți, pentru a lua măsurile ce se impun în asemenea împrejurări.

Ziua și ordinea de zi a congresului o vom publica la timp și mai ales când vom avea numărul celor ce vor lua parte la această mare adunare oierească.

Din fiecare comună vor participa la congres un grup de fete și feciori. Deasemenea vor veni și femeii ale oierilor noștri, toți îmbrăcați în costumele oierești din comunele respective.

Vrem să avem un congres unic în felul său.

Strigăt de alarmă al oierilor din Ardeal

Economia de oi a fost și este o bogăție a țării!

Că și în viitor va fi, este o întrebare? Această economie odată atât de înfloritoare, — în urma totalei desconsiderări, lipsei de atenție și sprijinului ce merită din partea celor cu răspundere, — a devenit aproape insuportabilă și enigmatică, în deosebi pentru ardeleni.

Impozitul croit fără nici o normă și care diferă dela județ la județ și chiar dela comună la comună, este una din pietrele, cari apasă greu această economie tinzând la nimicirea ei!

Administratori financiari — absolvenți ai școalelor comerciale — veniți din provinciile surori, tineri și fără experiență și cari nu cunosc trecutul oierilor noștri, s'au năpustit în timpul din urmă asupra oierilor cu impozite fantastice, cari le sleiesc absolut puterile silindu-i să-și părăsească economia pe care o cunosc și în care au crescut!

Se observă în toate părțile o tendință sistematică și nefericită de urcare a impozitului asupra oierilor după venituri inexistente și în bază de informațiuni invidioase și tendențioase!

Administratorii financiari și delegații fiscoșilor nu sunt în măsură — mulți nu pot și nu vor — să cunoască situația reală a contribuabilului oier; iar datele șablonate, culese în prealabil prin informații sunt de obicei eronate!

Oierii n'au reprezentant în comisia de impunere!

Impozitul li-l stabilesc inși, cari vorba proverbului: „N'au nici în clin nici în mănecă” cu oieritul; delegați ai Camerelor de Industrie și Comerț de multe ori streini de neamul nostru, cum s'a întâmplat la Covasna, jud. Trei-Scaune, unde un delegat jidan și un săcui dela Camera de Industrie și Comerț au impus pe oieri *la comercial* cu sume exagerate, câte 6000 până la 10.000 lei, ba pe unul Staicu Olteanu l-au

impus cu suma de lei 20.000. Ceva ne mai auzit și ne mai pomenit!

Bieții oameni au disperat și dacă apelul lor va fi respins de Comisia de apel (*nu putem crede! nota red.*), vor fi siliți să-și părăsească economia de oi în care s'au pomenit de veacuri!

Apoi „*aiasta nu se poate*“ dle Ministru al Finanțelor și mai ales dle Ministru al Ardealului; zicem și noi, cum a zis odinioară providențialul bărbat de stat din vechiul regat!

Dacă zeloșii Dv. administratori financiari nu cunosc trecutul oierilor în general și în special pe al oierilor români din Ardeal credem, că îl știu și cunosc Ministerii țării!

Oierii din Ardeal, cari toți sunt români și încă români-ortodoxi, sunt urmașii „*păstorilor și agricultorilor romani și daci*“ a căror ocupațiune principală a fost oieritul și agricultura!

Dupăce Aurelian și-a retras legiunile romane din „*Dacia-Felix*“ (Dacia fericită) peste Dunăre, coloniștii romani cu dacii rămași aci, s'au retras din calea barbarilor năvălitori în Munții Carpați. Aci în frumoșii și falnicii Carpați au trăit veacuri de-arândul, ocupându-se cu creșterea vitelor, îndeosebi cu oieritul. Când cerul se mai liniștea și puhoiul barbar trecea, bătrânii coborau la câmpie, iar tinerii rămâneau în munții, cari au format șira spinării a neamului nostru românesc.

Traiul în munți ne-a păstrat curată originea strămoșească, limba și legea noastră românească mai ales aici în Ardeal!

Dela Hațeg, Munții Retezatului, prin Munții Sibiului și ai Făgărașului; dela Piatra-Craiului, ai Bucegiului, Șiriului până la Munții Vrancei, Penteleului, Biczului și ai Ceahlăului au păscut de secole turmele oierilor români, coborători din vechii Romani și Daci!

Da, ei, oierii sunt adevărații romani și adevărații români de azi! Oierii din jud. Sibiu numiți „*Țuțuieni*“, „*Moroienii*“ dela Făgăraș și Bran și „*Mocanii*“ depe

la Săcelele Braşovului, Covasna şi Breţcu jud. Trei-Scaune, alături de toţi ceilalţi oieri ai ţării, au făcut şi fac cinste neamului întreg.

Toţi aceşti oieri numiţi cu numele colectiv de „Mărgineni”, fiindcă au trăit şi trăiesc la marginea şi poalele Carpaţilor, sunt bărbaţi voinici, harnici şi foarte deştepti. În satele lor nu vei afla un jidan sau alţi streini, precum nu se găsesc în Oltenia lui Jianu şi a lui Tudor Vladimirescu!

Oierii sunt contemplativi; trăiesc iarna, vara sub cerul liber, ziua şi noaptea lângă turmele lor de oi, pe cari le pasc vara în Munţii Carpaţi, iarna pe câmpiile Bărăganului, Dobrogei şi Basarabiei.

Şi, acestei fericite împrejurări este a se ascrie şi mulţumi, că oierii şi-au păstrat în cursul veacurilor şi până azi intactă limba şi legea lor românească-ortodoxă!

O deosebită cinste şi admiraţie merită din acest punct de vedere „Mărginenii-Mocani” din jud. Trei-Scaune: Covasna şi Breţcu, cari deşi expuşi maghiarizării în mijlocul secuilor din fosta „Terra sicularum”, şi-au păstrat portul, legea şi limba. Vorbesc o limbă aleasă şi curat românească spre deosebire de românii din centrul jud. Trei-Scaune, cari durere s'au maghiarizat! Mărginenii oieri, în chiar baza ocupaţiunii lor, au ținut mereu contact cu fraţii din Vechiul Regat, simt şi vorbesc curat româneşte! Bătrânii țin şi astăzi calendarul vechiu. Ei nu s'au amestecat cu „păgânii” nici în ce priveşte calendarul.

Au suferit şi răbdat, au înfruntat toate şicanele vechilor noştri stăpânitori şi au rezistat viguroşi şi rezistenţi până în prezent.

Azi, după ce ne-am văzut împlinit idealul naţional, după ce toate frânturile neamului s'au strâns într'un mănunchiu puternic formând România-Mare, de atâtea ori visată şi atât de dorită de moşii şi strămoşii noştri, la a cărei temelie au lucrat cu zor şi oierii; azi în loc ca şi ei să fie trataţi după însemnătatea ce au avut şi au, constată cu durere totală neatenţie, ba în unele părţi şi cam în general sunt mai apăsaţi!

Aceasta nu e politică românească, nu-i economică, nici sănătoasă și peste tot nu-i politică bună, căci politica bună țintește în a face ca cetățenii să se simtă mai bine azi ca ieri! Această binefacere ar trebui să o simtă mai ales românii, cari formează poporul dominant și cu deosebire agricultorii și oierii, căci aceștia și-au păstrat originea curată, fapt cu care românii ardeleni se mândresc!

Au trăit o viață cu adevărat patriarhală! Cu târlele formate de obicei din câte 3000 oi în 3 vâjdoace, conduși de câte un bătrân, ajutat de fii și gineri, au străbătut munții și câmpiile până în Crâm — Crimea — și până prin Istria, unde și azi mai sunt oieri români, urmași ai vechilor păstori romani!

Acești scumpi fii ai neamului sunt peste măsură de amărați și cer cu insistență, să li-se facă dreptate!

În interes superior al statului, oierii, cari nu sunt și n'au fost niciodată comercianți trebuiesc menajați și încurajați, ca să-și poată continua economia, alta necunoscând, pe care din cauza multor greutăți — *între cari se numără și darea prea apăsătoare* — sunt siliți să o părăsească, rămânând șomeri în cărca statului.

În special oierii ardeleni sunt năpăstuiți, căci în vechiul regat fiind înglobat oieritul în agricultură, nu plătesc nici un impozit, cum este și firesc!

Să se facă pentru Dumnezeu impunere dreaptă și uniformă pe toată țara!

Bieții ardeleni abia acum după Sfânta Unire și-au putut acapara ceva moșii la câmpie, pe cari le gînuiesc cu turmele lor, pentru a da maximum de produse.

Este timpul ca dl Ministru al Finanțelor sesizat de greutățile și nevoile oierilor să dispună micșorarea impozitului, nu mărirea lui la de 5 ori în plus, c m s'a făcut în județul Trei-Scaune, față de anii precedenți!

Cum Ministerul Agriculturii a scăzut taxa de pășunat pe vară de oaie dela 8 lei pe lună la lei 2,50,

în raport cu venitele și nevoile, asemenea se cuvine să facă și Ministerul Finanțelor, dacă nu cumva urmărește tocmai stârpirea acestei economii, care azi prea puțin venit aduce; abia cât își întreține omul familia și aceasta cu multă chibzuială.

Să nu mai fie impuși la comerț nefiind ei comercianți ci simpli crescători de oi, din produsele cărora cu greu își susțin familiile numeroase, căci sănătoși, voinici, chipeși și harnici fiind se sporesc dând țării ostași viteji precum „plăieșii” și „arcașii” din Munții Vrancei ai lui Ștefan cel Mare și elemente de ordine, muncitori.

Constatăm cu mândrie, că feciorii oierilor voinici fiind sunt recrutați în majoritatea lor la grăniceri!

Sunt convins, că strigătul de durere al celor mai vechi români va fi auzit și se vor lua măsuri pentru îndreptarea unui rău, care prea de mult face să sufere acești fii ai neamului atât de folositori.

Noi nu vom înceta până nu se va face dreptate și lumină!

Covasna, la 4 Iunie 1935.

Dr. Dumitru Ștefan

descendent al unei vechi familii de oier
din Covasna, jud. Trei-Scaune.

Suntem înformați, că Dl Prefect al județului Sibiu a trimis Dlui Ministru al agriculturii în 22—V. 1935, următoarea adresă:

Domnule Ministru,

Avem onoare a Vă supune cunoștinței Dvoastră următoarele:

În județul nostru ramura oieritului este deosebit de dezvoltată mai ales, că este înzestrat cu o mulțime de pășuni alpine. În timpul din urmă Ocolul Silvic, respective C. A. P. S. face greutatea oierilor noștri prin faptul, că așează de oaie și miel taxe prea apăsătoare, ceace nu se întâmplă în alte județe.

Vă rugăm dle Ministru în interesul economiei de oi, să binevoiți a fixa taxele după cum urmează:

1. De oaia cu lapte	Lei 1,50	pe	lună
2. De oaia stearpă	1	”	”
3. De miel	0,75	”	”
4. De vita mare	7,50	”	”

Ne pare bine, că se ridică glas și pentru apărarea cauzei oierilor.

Păstor...

*Îți duci oile
In fiecare an la munte....
Căci cine ca tine știe să 'nfrunte
Și calea și ploile?*

*La drumul legat,
La zările lucii, senine...
Căci cine mai este, cine ca tine,
Să nu-și uite de unde-a plecat...?*

*Fluer și cânt,
Mereu îți țin de urât...
In doină nimeni nu poate atâta,
Ca tine... să-și spună elanul de sfânt!*

*Te cunosc ponoarele,
Și îți recheamă cântecul tău...
Plâng munții cu tine, în ceasul cel rău,
De se tulbură toate izvoarele!*

*Basme bătrâne....
De tine vorbesc, de tine păstor ;
Îți cântă durere, îți cântă și dor
Și-și pun doar în tine... nădejdea de mâne!*

GHEORGHE BANU

Laptele și derivatele lui

de I. Dăncilă.

Laptele este considerat alimentul principal și care conține, sub o formă ușor asimilabilă, toate elementele nutritive de care are nevoie dezvoltarea corpului omenesc, ceea ce justifică întrebuințarea lui în alimentația copiilor și a celor în vârstă, fie sub formă naturală fie transformat.

Intr'adevăr valoarea alimentară a unui litru lapte e aceeași cu a: 2 kg. cartofi, 2 litri bere, 10 franzele, 1.5 kgr. mere, 35 dcağ. carne de vițel, iar a unui kgr. de brânză bună este egală cu 2 kgr. carne de vită.

În general, în Europa, se cunoaște în alimentație laptele de vacă, oaie, capră și bivoliță, iar în alte continente se consumă și lapte de cămilă, Jak (în Tibet, Asia), ren (în regiunile polare) și de unele popoare din Asia chiar lapte de iapă.

Peste tot, am putea spune, că mai mult se întrebuințează laptele de vacă, fie direct, fie transformat. Aceasta, pentru marea ușurință cu care se obține în comparație cu laptele dela celelalte animale.

Cel mai bun însă este laptele de oaie și bivoliță, care e cam de două ori așa de gras și conține mult mai multe substanțe azotoase decât cel de vacă, fapt ce face, ca din aceeaș cantitate de lapte de oaie transformat, să se obțină o cantitate de brânză mai mare și mai grasă decât din cel de vacă, de aci superioritatea și *valoarea laptelui de oaie*, care în general se întrebuințează aproape numai la fabricarea brânzeturilor.

Dar oaia e un animal, ce dă puțin lapte, necesită pășuni întinse și creșterea ei întâmpină mari greutate și riscuri, de aceea creșterea oilor pentru producția de lapte se face numai în țările ce au pășuni întinse și oameni cu aplicațiune spre creșterea ei. Aceste țări sunt: România, Franța, Italia și mai puțin Cehoslovacia, Rusia și Ungaria.

Toate celelalte țări, ca și parte din cele de mai sus, întrebuintează în alimentație mai mult brânză de vacă, brânza de oaie considerându-o raritate și prea scumpă pentru oamenii de rând.

Din țările amintite, Franța și Italia, fabrică azi din laptele de oaie brânzeturi, ce au cel mai mare preț pe piața Europei.

La noi, după războiul mai ales, imitându-se alte țări, a început să se fabrice și brânzeturi de vacă, — așa numite delicatese (?), concurând mult pe cele de oaie, care știut este cu câte greutate se obțin.

Brânzeturile de vacă au o valoare nutritivă mai mică decât a celor de oaie și sunt făcute nu de economi, ce au ca principală ocupațiune creșterea vitelor, ci de cele mai multe ori de comercianți speculanți, cari nu urmăresc înstărirea țaranului, ci înstărirea lor proprie.

Pentru țară, pe de-o parte, e un bine, căci se află pe piață brânzeturi pe un preț mic, accesibil și de populația nevoiașă a țării. Pe de altă parte, această modă, e un mare rău, și iată pentru ce: Distruge și ultima sursă de venit a satelor românești din regiunea muntoasă și prin aceasta indirect influențează scăderea numărului oilor și deci a brânzeturilor de oaie și indirect a bogăției naționale. Oieritul românesc dă posibilitate țării să producă *brânzeturi cari nu se pot produce în orice țară*, și pe cari țara românească — cu un comerț de brânzeturi organizat — le-ar putea cu ușurință exporta, aducând țării un însemnat venit.

Technica brânzeturilor de vacă e așa de avansată în celelalte țări europene, încât nouă — presupunând că ei n'ar mai progresa — ne trebuiesc mulți ani ca să-i ajungem și chiar ajunși nu-i vom putea concura, ei având deja o bună reclamă și clientela lor.

Singurul produs al laptelui, cu care țara noastră poate păși peste hotare acum și mai mult în viitor, e brânza de oaie.

Brânza de oaie (sub formă de*) *Laptauer* și *Roquefort*) e azi mult cerută de Austria, Cehoslovacia, Ger-

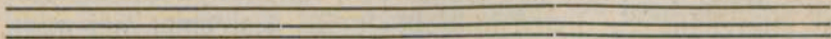
*) Vezi: Fabricarea brânzei Liptauer, de I. Dăncilă, în „Stâna“ Nr. 3, An. I.

mania etc. și are un preț dublu sau cel puțin egal cu prețul celor mai bune brânzeturi de vacă.

Germania, de exemplu, își face azi benzină din cărbuni și nu vrea să mai importe benzină din alte țări. Nu va putea însă niciodată din cărbuni să fabrice lapte, și mai ales brânză de oaie. Iată rolul, pe care-l poate juca brânzeturile de oaie în exportul viitor al țării noastre și cât de mult poate mări bogăția țării.

Dar trebuie știut că *brânza de oaie* produsă la munte e o *brânză de calitate*, ce nu poate fi niciodată atinsă de cea fabricată la șes. Trebuie însă să-i facem reclama ce o merită și tot noi să ne ocupăm și cu comerțul ei și nu aceea, care neavând nimic comun cu țara și neamul nostru, vor să se îmbogățească din exportul unui vagon de brânză și pentru aceasta dau brânzeturile fabricate din lapte de oaie amestecat cu de cel de vacă, ca brânzeturi de oaie și ne fac astfel țara și produsele de răs. Ei și-au ajuns ținta momentană: au făcut o bună afacere, iar noi rămânem cu numele rău și în viitor cu marfă fără preț.

Valoarea capitalului om și a celui animal din regiunea muntoasă a țării, precum și *raritatea și superioritatea din punct de vedere chimic și gustul plăcut al brânzeturilor*, ce aci se fabrică, trebuie să se bucure de toată atenția factorilor competenți, căci îndreptarea spre progres și ritmul nou de producție a acestei regiuni va aduce bunăstarea și prosperitatea celei mai românești clase sociale și indirect prosperitatea economiei naționale și înflorirea țării.

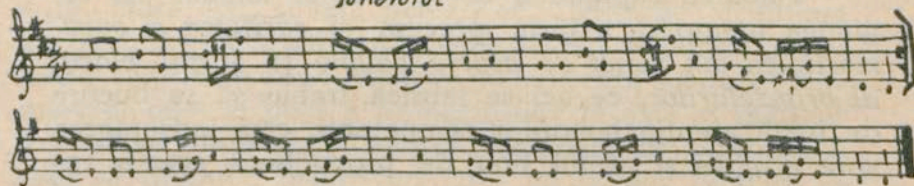
Joc și cântec românesc.

(continuare)

Un fluierat strident, suflat cu putere, anunța terminarea cântecului și a jocului. Perechile se despărțiră. Fețele tuturor erau aprinse de căldura de afară și de căldura jocului, iar pe obrajii îmbujorați, picurii de sudoare au desemnat poteci înguste și neregulate ca ale furnicilor în pădure. Feciorii își ștergeau fețele cu mâneca cămășii iar fetele cu șorțul de pânză legat dinainte. Văpaia dinlăuntru și-o potolesc apoi cu un vinișor dela Nenea Ion.

— „Cântă măi un tortoroiu“, răsună poruncitor vocea unui cioban care a și prins în horă două fete ca pentru joc. Și îndată, Gheorghe Răureanu, un cioban înalt și bine făcut, cel mai bogat dar și cel mai încrezut dintre ciobanii adunați acolo, care stătuse până acum singur, rezemat de un stâlp al pridvorului cu ochii țintă la grupul de fete unde era Mia, smulse cu putere fluerul de după cureaua lui Dinu, îl încercă, îl duse la gură și începu:

Tortoroiul

Tortoroiul, numit și joc râurenesc sau învărtita râurenilor, e jocul de preferință al ciobanilor și locuitorilor de pe Valea Sebeșului numiți Răureni. Mărginenii, și chiar și Jienii, cari au trăit de mult timp cu ei în munți, au împrumutat și jucat, până aproape de curând la intrunirile lor de pe la munte și chiar și la hora din sat, jocul râurenesc. Azi, tortoroiul este înlocuit cu învărtita, se joacă foarte rar — la hora din sat nu se mai joacă deloc — și e pe cale a se uita cu desăvârșire. Răurenii însă, îl păstrează și-l joacă cu mult drag și cu multă mândrie oriunde și oricând au ocazie.

Jocul e simplu dar tocmai prin simplitatea lui e plăcut și interesant. Se joacă în hore de 3—4 și chiar mai mulți

flăcăi și fete, prinși ca la învățită. Partea întâia a jocului se execută în pași mici și bătuți aproape pe loc spre dreapta și stânga, iar partea a doua în pași mari, neîmpiedecați cu învățire spre dreapta și stânga, în ritm de jienească. Ca și la jienească, tortoroiiul e presărat încontinuu cu strigături :

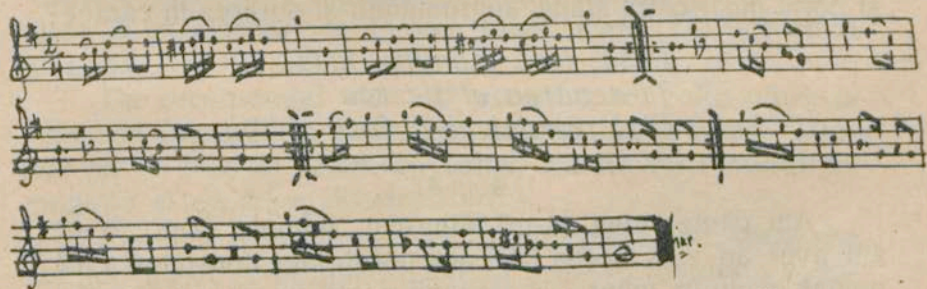
*Am avut și eu un puiu
Și n'am știut cum să-l țiu
Dar acum de l-aș avea
Tot pe brațe l-aș ținea.*

*Am avut și eu mândruță
Și-o murit mâncând jintiță
Și de-a dracului ce-o fost
O murit în zi de post.*

Urmară apoi câteva învățite și jenești, până când Dinu făcu propunerea să joace un brâu.

„Brâu! Brâu!“ se asociază cu strigăte ciobanii poinari cari se găseau acolo. Fluierul începu :

Brâu P

Brâuul este jocul Poinarilor, așa după cum jieneasca e jocul Jienilor și tortoroiiul al Răurenilor. Indată se făcu o horă în care se prinseră numai feciorii și jocul începu cu rotire spre dreapta cu lovituri puternice în podea. În câteva clipe, jucătorii au fost înghițiți de un nor de praf ieșit din cauza loviturilor dese și puternice. După puțin timp, jocul se domoli și jucătorii, lăsați pe vine, balansau în dreapta și stânga în o liniște perfectă „ca să se audă musca“, pentruca în momentul când s'a luat melodia dela

cap, ropotul de lovituri și strigătele să fie și mai puternice ca la început. Cele două figuri se mai repetară de câteva ori și apoi hora se opri. Feciorii ieșiră din horă, a rămas doar „vătavul“, care luă șirul de fete și începu partea a doua a jocului: sârba. Feciorii intrară din nou, după ce mai înainte au pândit să intre lângă fata care le era mai dragă. S'a deschis apoi seria strigătelor:

*Unde se cotește râu
Joacă Râureanul brâu.
Unde cotesc văile
Joacă Râurenele.*

Incepuse a se însera. După jieneasca ce urmă după brâu, „jieneasca îndrăgostiților“ fetele au plecat și după ele și ciobanii. Singur Dinu a rămas rezemat de un stâlp al pridvorului, cu privirea pierdută pe drumul ce duce către lac, pe care a plecat Mia întovărășită de Gheorghe, Râureanul cel bogat cu care a jucat la ultima jienească. Acolo l-a găsit și luna ce se ridica plină și luminoasă peste sufletul lui gol și întunecat. Târziu, se deslipi el de locul acela, se descătușă pentru moment de gândurile lui și porni încet către stână, sugrumându-și durerea în cântec:

*Lasă, lasă mândro, lasă..
Ți-a părea el ție rău
C'ai pierdut ce-a fost al tău.*

* * *

Am căutat apoi să-mi lămuresc multele impresii ce am avut în ziua aceea. Și am putut face constatarea că numai acolo în munți, la ciobanii noștri, se mai poate găsi adevăratul suflet românesc curat, neîntintat și neotrăvit de veninul străinismelor. Și m'am convins că sunt singurii cari mai păstrează cu sfințenie comorile lăsate de înaintași ca: port, cântec, jocuri și obiceiuri. Este și acesta un argument în plus pentru cei cari nu vor să înțeleagă și pentru cei cari persistă în a neglija interesele acestor oameni.

Inv. Gh. Bogdan

Creșterea oilor

(Urmare și sfârșit)

Traian Vonica.

Mioarelor li se rezervă pentru pășunat de vară, locurile cele mai prăpăstioase și dosnice din munți. Se pasc separat, având ciobanii lor.

În a 2-a jumătate a lunii Iulie se mițuiesc (tușină) și ele la fel cu mieii. Mițuitul le ajută mult la dezvoltarea corporală.

Spre toamnă la alt căutat (răvășit), dupăce s'au scos botoașele (oile bătrâne) din mânăzări, se amestecă mioarele cu mânăzările pentru a întineri turma și a o regenera.

Mulți oieri fac marea greșală, că tund oile în luna Mai, în trecere prin satul natal, spre a scăpa de căratul lânii dela stână acasă. Știut este însă, că în luna Mai vin de multe ori picuri, sloate, ba chiar zăpezi. Mulți pentru a ajunge la stână, sunt nevoiți să treacă vârfuri de munți și dacă sunt prinși de vremuri grele cu oile tunse, jumătate se prăpădesc, iar cealaltă parte rebegească și nu-și mai vin în fire toată vara. De aci atâta pagubă.

De recomandat este, să nu se tundă oile până la sfârșitul lunii Mai, chiar la începutul lunii Iunie. Tunsul să se facă la stână ca astfel, să fie ferit oierul de pagubă și de frica descioabării.

Strunga se va construi în apropiere de stână pe un loc uscat și adăpostit având brazi în imediata apropiere, sau chiar în jurul ei. Nu se va face strunga în nici un caz pe locurile vechi. Aceasta din mai multe puncte de vedere.

Se păstrează curată torina (iarba grasă ce crește pe locul gunoit). Se feresc oile de o eventuală molipsire cu boale din vechile strungi și târle.

În apropiere de stână se va ține un loc separat pentru oile șchioape, cari nu pot merge la pășune. În verile ploioase nu se găta oile șchioape așa, că și pentru ele trebuie să avem pășunea trebuincioasă.

Șchioapele se dau în grija strungarilor.

Mânzărari se pun ciobanii, cari mulg bine și curat. Hărnicia e una din însușirile cele mai de căpetenie, ce trebuie să întrunească mânăzarul.

Să se scoale de dimineață și să se culce târziu. Se mai cere să fie om cu voință de fier, ca să nu se lase prins în mreșile dragostei, ce-i întinde băcița frumoasă, căci e vai de oi și stăpân și amar de bucatele ce fac.

Grije mare trebuie să aibă să nu bolnăvească oile. Una din bolile ce bântue la munte este rășfulgul. Oile bolnave de rășfulg au dureri la uger, fac albeață în ochi și în loc de lapte le vine numai puroiu. Rășfulgul ține dela 1—2, ba chiar și mai mulți ani. În acest timp oierul nu face dela oi aproape nimic, așa că se urește de ele. Rășfulgul se poate localiza ținând oile bolnave pe teritor separat și ciobanii sau bęcile, cari mulg oile sănătoase să nu se apropie de cele bolnave.

Rășfulgul se ia și dela capre, precum și din strungile și locurile unde au stat oile bolnave. Unii oieri își aduc rășfulgul deodată cu oile ce iau în mulsoare de prin anume sate, pe cari le împreună cu oile lor sănătoase. Bine ar fi ca oierul să nu amestece oile sale de prăsilă cu alte oi pe cari nu le cunoaște și despre cari nu e convins, că sunt absolut sănătoase.

Mulți ciobani retac boala oilor lor și nu o declară spre a feri pe alții de ce nu l-a ferit Dumnezeu pe el. Acesta este un rău și denotă multă răutate la unii oieri, cari prin această tăcere generalizează boala și aduc sărăcia în multe familii de alor lor. Rășfulgul ivit primăvara rânduiește în 2 luni toate oile. Oile bolnave se mulg separat și jos. La 2—3 săptămâni le vine laptele, în cantitate redusă însă.

Toamna când se amestecă mioarele cu oile, iau și ele boala care se manifestă abia primăvara viitoare, așa, că și vara aceasta au oile rășfulg.

Oile, cari au fost odată de rășfulg nu se mai îmbolnăvesc niciodată.

Răsfulgul este una din bolile, cari aduc multă sărăcie oierilor noștri. Nu mor oile de răsfulg, dar n'aduc nici un venit, rămân infirme, seci de țâțe, sau betege de ochi.

Oierul cu oile bolnave vine dela munte cu caii goli și cu sufletul împovărat de durere.

Grija oierului întreagă să se îndrepteze asupra oițelor sale. Să le hrănească și ferească de sălbătăciuni și boale! Să fie mereu lângă ele! Să nu prea stea pe acasă lăsându-și nădejdea în ciobani.

Celce așa face și trăiește în modestie, amăsurat puterilor sale, câștigă atât, ca, să fie ferit de grija zilei de mâine!

Oierul adevărat are mereu înaintea ochilor săi trecutul, este econom și nu se întinde cât nu-i ajunge cojocul. Se îmbracă și hrănește din produsul oilor sale.

Cumpără numai ce el nu poate produce și se ferește de cheltuieli fără rost.

Se ferește de tot ceea ce este străin de el și sufletul său!

Iși ține portul, legea, cântecele, jocurile și obiceiurile! Nu se lasă influențat de gusturi, cari n'au nimic comun cu traiul și viața sa curată!

Oierii au fost, sunt și rămân adevărații români curați la port, cântece, joc, lege și limbă, cum le-au fost strămoșii!

Am primit la redacție următoarele reviste, ziare și cărți:

„Revista crescătorului de animale“, Anul I. Nr. 6. Iunie, 1935. Căsuța poștala 6004, București VI.

Revista „Sănătatea“, Anul XXXV. Nr. 4. Iunie, 1935. București V, Strada Triumfului Nr. 7.

„Foaia Plugarului“, Anul IX. Nr. 10. Constanța.

„Dobrogea Corporatistă“, Anul II. Nr. 13. Constanța.

„Ardealul“, Anul XIV. Nr. 23. Brașov.

„Isus Biruitorul“, Anul I. Nr. 23 și 24, Sibiu.

Dela Biblioteca „Revista Ideei“ din București, str. Popa Soare Nr. 99: P. Mușoiu: Alte zări.

INFORMAȚIUNI

Di director al revistei a fost în 26 Mai crt. în comunele de oieri Jina și Sadu din Jud. Sibiu, cu care ocazie s'au discutat și luat măsuri pentru valorificarea lânii.

—

Lucrările în legătură cu valorificarea lânii în jud. Sibiu continuă și avem mari nădejdi, că anul acesta, dacă oierii vor fi înțelegători să poată lua un preț chiar mai urcat decât cel fixat de Minister și care nu ne mulțumește deloc și din motivul, — pe lângă cele expuse în Memoriul-Protest, publicat în Nrul trecut al revistei — că anul acesta lâna este mult mai ușoară decât anul trecut.

—

Suntem informați, din surse demne de crezut, că s'a oferit pe lâna din anul acesta lei: 35 pe Kg.

—

În bugetul Camerei de Agricultură, Secția Sibiu s'a prevăzut o sumă de lei 40.000 pentru promovarea creșterii oilor. Se vor da ajutoare din această sumă în special oierilor, cari vor dovedi, că cumpără berbeci de rasă pentru a-și regenera turmele și celor, cari în orice chip vor dovedi, că fac o creștere cât mai rațională a oilor precum și celor cari tind la o industrializare a laptelui cu mașini din cele mai perfecte.

—

Suntem deasemenea informați, că Secția Alba a Camerei de Agricultură Circ. Sibiu a prevăzut în bugetul său pe anul în curs suma de lei 70.000, din care se vor da ajutorare oierilor, cari se silesc a-și regenera turmele. Inceputuri frumoase, cari cinstesc pe conducătorii numitelor instituții și cari ar fi dorit să aibă cât mai mulți imitatori.

—

Comitetul Reuniunii Oierilor din Poiana-Sibiului a ținut ședință în ziua de 9 Mai discutând chestiunea valorificării lânii.

—

Reuniunea Oierilor din Poiana-Sibiului a luat parte în frunte cu steagul la sărbătorile naționale:

1. 10 Mai
 2. Ziua Eroilor
 3. 8 Iunie - Restaurația.
-

În instructiva Revistă a Crescătorului de animale Anul I. Nr. 5 din Mai 1935, care apare la București citim următoarea notă plină de învățăminte:

Cum se încurajează Zootehnia în Germania.

„Prin noua lege bugetară a Reichului se alocă pentru dezvoltarea raselor de vite 1.200.000.000 lei, pentru sporirea turmelor de oi și a producției de lână 320.000.000 lei, pentru dezvoltarea producției de unt și grăsimi 800.000.000 lei, pentru ameliorarea culturii inului și cânepii 200.000.000 lei, și pentru îmbunătățirea producției agricole 400.000.000 lei.

Numai pentru zootehnie Reichul a alocat pentru anul 1935—36 2 miliarde 320 milioane lei. Și Germania nu e țară agricolă:

La noi bugetul total al agriculturii este de abia 400 milioane lei, care merge $\frac{7}{8}$ la personal...

Putem învăța ceva?!

Germania țară industrială prevede în bugetul său pt. creșterea oilor lei: 320.000.000 și deși țară industrială și comercială are posibilități de-a crește oi!

Noi țară agricolă ne văietăm, că oieritul nu poate să mai dăinuiască!

Am vrea să știm cât s'a luat în bugetul Ministerului nostru de agricultură pentru promovarea creșterii oilor?

Suntem siguri că nici un leu.

Iată cum ne ajută statul și cum înțelege să promoveze creșterea oilor.

Asupra cazului din Germania vom reveni mai pe larg.

Reînoim rugămintea și vă rugăm stăruitor plătiți-vă abonamentul sau scrieți pe revistă: „refuzat“. Nu înțelegem să ni-se refină revista, dar de plătit ba!

Avem înși, cari nu și-au achitat abonamentul nici pe anul I. Înainte de le a publica numele în revistă îi mai rugăm odată să-și achite abonamentul.

Sunt și de aceia, cari ne-au cetit un an întreg și când am intrat în anul II. ne-au refuzat, fără însă să ne achite abonamentul pe anul, care ne-au primit.

Vom publica și numele acestora, ca să se știe.
